

Investointisuunnitelma
268/02.01.01/2022

Tulevaisuuslautakunta 07.09.2022 § 33

Lisätiedot Talousjohtaja Ismo Rouvinen puh. 013 330 4506, muutosjohtaja Elina Felin puh. 013 330 9850

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta esittää aluehallitukselle, että se huomioi liitteessä ja selostusosassa esitetyt näkökohdat investointisuunnitelmaa laatiessaan.

Pitkän aikavälin taloudellinen kehitys huomioiden tulevaisuuslautakunta korostaa erityisesti seuraavia näkökohtia:

Hyvinvointialueen on välttämätöntä saada suunnittelukaudella vuosikate tasolle, joka mahdollistaa investoinnit.

Liitteessä on esitetty realistinen, mutta erittäin tavoitteellinen, tavoite vuosikatteen parantamisesta vuosittain seuraavien viiden vuoden ajan lainanottovaltuuden saamiseksi.

Investointisuunnittelussa on huomioitava jo meneillään olevat E-hanke ja hankkeet, joissa hyvinvointialue tulee olemaan vuokralla. Jälkimmäisten osalta vuokrasopimuksia neuvotellessa on huomioitava niiden vaikutus lainanottovaltuuteen.

Vuosina 2024 ja 2025 olisi mahdollista toteuttaa nyt aloitettavien/käynnissä olevien hankkeiden lisäksi vain välttämättömät investoinnit, esim. laiterikot, mikäli ne pystytään rahoittamaan tulorahoituksella. Tämä edellyttää vuosikatteen tavoiteltua kehitystä tai muuta tulorahoitusta kuten myyntituottoja.

Vuoden 2026 tavoitetaso mahdollistaisi muutaman vuoden tauon jälkeen mm. perusparannusmenot ja toiminnan kehittämiseen tähtäävät investoinnit.

Palvelutuotantosuunnitelman päivittämisessä on tärkeää huomioida tulevien vuosien lainanottovaltuus, mikä tarkoittaa mahdollisten uusien vuokrakohteiden aikataulujen yhteensovittamista lainanottovaltuuden kanssa. Lisäksi tuleville vuosille on kerääntymässä merkittävää korjausvelkaa, jonka huomioiminen tulevina vuosina on välttämätöntä. Tässä yhteydessä on tarkasteltava myös nykyisten tilojen mahdollisimman tehokas käyttö. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaan on syytä varautua mahdollisimman pian, kun lainanottovaltuus antaa myöten.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus

Hyvinvointialuelain (611/2021) 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmasta ja pelastustoimen osasuunnitelmasta. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa.

Investointisuunnitelmassa on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) 36 §:ssä tarkoitetun yhteistyöalueen yhteistyösopimuksessa sovitut investoinnit.

Aluehallitus merkitsi kokouksessaan 6.6.2022 § 55 tiedoksi alustavan tiedon vuoden 2023 lainanottovaltuudesta ja päätti käynnistää vuosien 2023-2026 investointien suunnittelun.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hallintosäännön 10 § mukaan tulevaisuuslautakunnan tehtävänä on seurata taloudellista kehitystä pitkällä aikavälillä esim. rahoituksen kehitystä ja investointitarpeita sekä valmistella ja tehdä osaltaan esityksiä toimenpiteistä ja painopisteistä, jotka tulisi huomioida talousarvioissa, toimintasuunnitelmissa ja palvelustrategiassa organisaatioriippumattomasti, pitkän aikavälin taloudellinen kehitys huomioiden.

Hyvinvointialuelain 15 § mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvosto päätti 16.6.2022 hyvinvointialueiden lainanottovaltuuksista vuodelle 2023. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2023 on 93,27 milj. euroa. Vuoden 2023 lainanottovaltuus on laskettu keskimääräisen vuosikateprosentin perusteella. Toteutuva vuosikate voi poiketa keskimääräisestä, minkä vuoksi vuoden 2024 lainanottovaltuus voi poiketa olennaisesti vuoden 2023 valtuudesta.

Vuoden 2023 talousarvion suunnittelussa lähtökohta on, että vuosikate olisi poistojen suuruinen. Poistojen arvioidaan olevan n. 15 milj. euroa. Summa tarkentuu talousarviovalmistelun aikana. Mahdollisesti vuoden 2022 aikana realisoituva palkkaharmonisointi saattaa vaikuttaa talousarvion lähtökohtiin. Lainakannan arvioidaan olevan 1.1.2024 n. 191,9 milj. euroa. Vuoden 2024 lainanottovaltuus lasketaan seuraavasti: vuoden 2023 talousarvion vuosikate 15 milj.euroa * 10 – lainakanta 1.1.2024 191,9 milj. euroa = -41,9 milj. euroa. Tämän hetken ennusteen perusteella on siis todennäköistä ettei Pohjois-Karjalan hyvinvointialue tule saamaan lainanottovaltuutta vuodelle 2024.

Valtioneuvosto muuttaa lainanottovaltuutta, jos hyvinvointialueen investointitarve on välttämätön laissa säädettyjen palvelujen turvaamiseksi ja tuottamiseksi. Lainanottovaltuuden muuttamisesta päätetään hyvinvointialueen hakemukseen perustuen tai VM:n, STM:n tai SM:n aloitteesta. Lainanottovaltuuden muuttaminen johtaa hyvinvointialueen laskennallista lainanhoitokykyä suurempaan lainamäärään, joka on yksi hyvinvointialueen arviointimenettelyn käynnistämisen kriteereistä.

Investointeja on mahdollista rahoittaa tulorahoituksella, kertyneillä rahavaroilla sekä lainanottovaltuuden mukaisesti pitkäaikaisella lainalla. Ennusteen mukaan vuonna 2023 investointien ainoa realistinen rahoitustapa on pitkäaikainen laina. Siun soten vuoden 2022 tilinpäätösennusteen perusteella tulorahoitus ei näytä riittävän toiminnan kuluihin vaan tilikaudesta on tulossa alijäämäinen. Rahavaroja ei myöskään ole kertynyt, ja tällä hetkellä kiihtynyt inflaatio aiheuttaa aikaisempaa enemmän haasteita maksuvalmiuteen.

Lainanottovaltuuden saamiseksi olisi vuosikatetta saatava parannettua vuosittain seuraavien viiden vuoden ajan. Vuonna 2023 vuosikate olisi poistojen suuruinen, jolloin tilikauden yli-/alijäämä olisi nolla ja vuoden 2026 tavoitetaso olisi 24 milj.euroa. Vuoden 2026 tavoitetaso mahdollistaisi muutaman vuoden tauon jälkeen mm. perusparannusmenot ja toiminnan kehittämiseen tähtäävät investoinnit. Vuosina 2024 ja 2025 olisi mahdollista toteuttaa vain välttämättömät investoinnit, esim. laiterikot. Tulorahoituksen edellytyksenä olisi vuosikatteen tavoiteltu kehitys. Vuoden 2024 vuosikatteen tavoitetaso olisi 18 milj.euroa ja vuonna 2025 21 milj. euroa.

Investointisuunnitelmassa kuvataan sellaiset hankinnat, jotka ovat palvelutuotannon käytössä useamman kuin yhden vuoden ajan. Hankinnan rahoitustapa ei vaikuta sen esittämiseen investointisuunnitelmassa. Investointisuunnitelmassa esitetään myös investointeja vastaavat sopimukset kuten vuokrasopimukset. Koska lainanottovaltuutta koskevaa sääntelyä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2023 investointisuunnitelmaan, ennen vuotta 2023 käynnistetyt ja vuonna 2023 jatkuvat hankkeet rinnastetaan vuoden 2023 aikana käynnistettäviin hankkeisiin.

Pohjois-Karjalan keskussairaалassa on käynnissä E-hanke. E-hankkeen peruskorjausalue sisältää E-siiven osalta kaikki kerrokset (K,P,1,2,3,4,5). Nykyinen E-siiven keskellä oleva sisäpiha sekä yhdyskäytävän ja E-siiven välinen kapea piha-alue muutetaan uusilla rakenteilla kerroskohtaisesti sisätiloiksi. E-siiven kohdalla olevia 4. ja 5. kerroksen IV-konehuoneita laajennetaan. Kellarikerroksessa koko sairaalan huoltoa palveleva logistiikka-alue sekä siihen liittyvä lastauspiha uusitaan ja logistiikalle lisätään uusi hissiyhteys E-siiven kerrokseen. E-siivelle rakennetaan tilat logistiikalle, kuvantamiselle, lääkintäteknikalle, kirurgian poliklinikalle, selviämishoitoyksikölle, leikkausosastolle (sis. leiko ja heräämö 2), naistenkeskukselle sekä synnytysosastolle ja synnyttäneiden vuodeosastolle. Tämän hetkinen arvio hankkeen rakennus- ja

laitekustannuksista vuosille 2023-2026 on 54,3 milj. euroa. E-hankkeen osuus lainanottovaltuudesta olisi silloin n. 58%.

Pohjois-Karjalassa on meneillään kolme asumisyksikkö-, kaksi pelastusasema- ja yksi sote-asemahanke, jotka tulee sisällyttää investointisuunnitelmaan. Hyvinvointialue tulee olemaan kohteissa vuokralla. Investointisuunnitelmaan merkattava sopimuksen arvo lasketaan koko siltä ajalta, johon hyvinvointialue on sitoutunut. Edellä mainitut meneillään olevat hankkeet vähentävät lainanottovaltuutta, vaikka ne eivät tulekaan hyvinvointialueen omistukseen eikä niitä varten tarvitse ottaa lainaa. Vuokra-ajoista on käynnissä neuvottelut kohteita rakentavien tahojen kanssa. Sopimusten tämän hetkinen arvioitu yhteissumma on n. 22,6 milj. euroa, joiden osuus lainanottovaltuudesta olisi n. 24 %.

Laitehankintoja on tavoitteena tehdä vuonna 2023 11,71 milj. euron arvosta., joista 2,44 milj. euroa olisi leasing-hankintoja. ICT-investointeihin ollaan varaamassa vuodelle 2023 1,35 milj. euroa. Laite- ja ict-hankintojen summat tarkentuvat vuokra-ajojen varmistuttua.

Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaan varauduttaisiin mahdollisimman pian, kun lainanottovaltuus antaa myöten. Vuoden 2023 yhdeksi tavoitteeksi on muodostumassa nykyisen palvelutuotantosuunnitelman päivittäminen. Palvelutuotantosuunnitelman päivittämisessä olisi tärkeää huomioida tulevien vuosien lainanottovaltuus, mikä tarkoittaa mahdollisten uusien vuokra-ajojen aikataulujen yhteensovittamista lainanottovaltuuden kanssa. Lisäksi tuleville vuosille on kerääntymässä merkittävää korjausvelkaa, jonka huomioiminen tulevina vuosina on välttämätöntä.

Investointisuunnitelmaa koskeva esitys on saadun ohjeistuksen mukaan toimitettava valtiovarainministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle ja sisäministeriölle 1.10.2022 mennessä. Investointisuunnitelman toimielinkäsittely etenee seuraavasti: tulevaisuuslautakunta 7.9., turvallisuuden ja varautumisen lautakunta 8.9., aluehallitus 19.9. ja aluevaltuusto 27.9.